

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ

(назва факультету/підрозділу)

КАФЕДРА ПОЖЕЖНОЇ І ТЕХНОГЕННОЇ БЕЗПЕКИ ОБ'ЄКТІВ ТА
ТЕХНОЛОГІЙ

(назва кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Страхові відносини

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова професійна

(обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)

за освітньою (освітньо-професійною) програмою:

«Аудит пожежної та техногенної безпеки»

(назва освітньої програми)

підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

(найменування освітнього ступеня)

у галузі знань 26 «Цивільна безпека»

(код та найменування галузі знань)

за спеціальністю 261 «Пожежна безпека»

(код та найменування спеціальності)

Рекомендовано кафедрою пожежної і техногенної безпеки об'єктів та технологій на 2023- 2024 навчальний рік.

Протокол від «14» червня 2023 року
№ 37

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни «Страхові відносини»

(назва навчальної дисципліни)

2023 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Страхові відносини» сприяють розвитку професійного мислення здобувачів вищої освіти.

Здобувачі вищої освіти отримують знання основ страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб на випадок настання ризикових ситуацій, організації страхового ринку та страхових компаній.

1. Інформація про викладача

Загальна інформація	Вавренюк Сергій Анатолійович, професор кафедри пожежної і техногенної безпеки об'єктів та технологій факультету пожежної безпеки, доктор наук з державного управління
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 113. Робочий номер телефону – (097) 749-74-57
E-mail	sergei-vavrenyuk@ukr.net
Наукові інтереси*	<ul style="list-style-type: none"> - Пожежна безпека електроустановок - Техногенна безпека об'єктів - Публічне управління та адміністрування
Професійні здібності*	<ul style="list-style-type: none"> - професійні знання і досвід роботи в галузі пожежної безпеки - професійні знання в галузі публічного управління та адміністрування

* – заповнюється за бажанням НПП.

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/time-table/teacher>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру згідно затвердженого графіку:

Вавренюк С.А. – п'ятниця по парним дням з 16.00 до 18.00 в аудиторії 113, в ЧПБ аудиторії 214;

У разі додаткової потреби в консультації здобувача вищої освіти час погоджується з науково-педагогічним працівником.

Мета вивчення дисципліни: «Страхові відносини» є оволодіння наступними компетентностями:

здатність аналізувати привабливість та доцільність накопичувальних форм страхування для забезпечення страхового захисту життя та здоров'я себе як громадянина та своєї родини, особистого майна від нещасних випадків, або при виникненні можливих надзвичайних ситуацій на об'єктах;

здатність планувати встановлення відносин безпосередньо зі страховиками або через страхових посередників залежно від можливих надзвичайних ситуацій на об'єктах страхового захисту та ціни страхової послуги.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна, вечірня)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни (обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)	обов'язкова професійна	обов'язкова професійна
Рік підготовки	2023-2024	2023-2024
Семестр(и)	2	2
Обсяг дисципліни:		
- в кредитах ЄКТС	3	3
- кількість модулів	2	2
- загальна кількість годин	90	90
Розподіл часу за навчальним планом(в годинах):		
- лекції (годин)	20	4
- практичні заняття (годин)	24	2
- семінарські заняття (годин)	-	-
- лабораторні заняття (годин)	-	-
- курсовий проект (робота) (годин)	-	-
- інші види занять (годин)	-	-
- самостійна робота (годин)	46	84
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-	
- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен)	диференційний залік	диференційний залік

Передумови для вивчення дисципліни

Вища математика, вступ до фаху.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Аудит пожежної та техногенної безпеки», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПРН
Застосовувати на практиці нормативно-правові акти, що регулюють страхові відносини в частині дотримання правил пожежної безпеки та цивільного захисту.	32
Дисциплінарні результати навчання	<i>аббревіатура</i>
Базові поняття та основні елементи системи взаємовідносин між страхувальником і страховиком.	
Страховий ринок, його державне регулювання, основні види страхування.	

- формування здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
Здатність використовувати нормативно-правову базу страхування як інструмент дотримання протипожежного захисту та мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій на об'єктах та під час виконання службових обов'язків.	36
Очікувані компетентності з дисципліни	<i>аббревіатура</i>
Орієнтуватися в сутності та ролі страхування	
Проводити аналіз державного регулювання страхового ринку	
Вміти оцінювати страхові ризики	

Результатом вивчення навчальної дисципліни ««Страхові відносини» є наступні здатності:

аналізувати об'ємно-планувальні рішення будівель та споруд, пред'являти вимоги нормативних документів щодо забезпечення безпеки людей на об'єктах різного призначення;

знати зміст та особливості страхових послуг, умови, порядок укладання договорів страхування залежно від можливих надзвичайних ситуацій на об'єктах страхового захисту;

робити висновок щодо ефективності страхування від нещасних випадків і професійних захворювань, обов'язкового та добровільного медичного страхування, страхування майна.

Після вивчення навчальної дисципліни «Страхові відносини» здобувачі вищої освіти повинні набути та отримати:

знання:

- зі сутності страхування;
- функцій страхування;

- сфер застосування страхування;
- принципів страхування;
- класифікації за об'єктами страхування;
- галузей страхування;
- видів страхування;
- класифікації за родом небезпеки;
- класифікації за формами проведення;
- класифікації за статусом страхувальника;
- основних характеристик ризику;
- рівнів ризику й розміру шкоди;
- страхових послуг як об'єкту взаємовідносин страховиків і страхувальників, роль посередників;
 - перспектив розвитку страхового ринку України;
 - зі сутності і завдання маркетингу в страхуванні, план маркетингу;
 - порядку підготовки й укладання страхових договорів, права й обов'язки сторін, контроль за виконанням договорів;
 - умов залучення іноземних інвесторів до створення страхових організацій;
 - ресурсів страховика;
 - страхування пенсій (ренти);
 - обов'язкових видів страхування від нещасних випадків і професійних захворювань;
 - зі страхування від нещасних випадків на транспорті військовослужбовців і працівників ризикових професій.
 - добровільного індивідуального й колективного страхування від нещасних випадків;
 - медичного страхування;
 - особливостей страхування сільськогосподарських підприємств;
 - зі страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів;
 - зі страхування відповідальності роботодавців;
 - зі страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції;
 - зі страхування відповідальності за забруднення довкілля;
 - фінансової надійності страхової компанії.

уміння:

- обирати та обґрунтовувати доцільність для страхування об'єктів залежно від типу захисту майнових інтересів (захист майна, захист відповідальності, захист життя та здоров'я);
 - обирати та розмежувати за видами страхування об'єкти, що повинні бути застраховані в обов'язковій та можуть бути застраховані в добровільній формах;
 - обирати страхового посередника (страхового брокера) з метою делегування йому функції по пошуку найбільш привабливих умов страхування та прийняття рішення про доцільність такого делегування на

підставі вартості та якості його послуг;

- обґрунтовувати економічну необхідність страхування від нещасних випадків співробітників залежно від виду їх виробничої діяльності та ступеня ризику професії;

- обирати та обґрунтовувати доцільність страхування нерухомого особистого майна;

- обирати та обґрунтовувати доцільність страхування певного виду професійної відповідальності.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти:

- здатність планувати побудову відносин безпосередньо зі страховиками або через страхових посередників залежно від можливих надзвичайних ситуаціях на об'єктах страхового захисту та ціни страхової послуги;

- здатність планувати встановлення відносин безпосередньо зі страховиками або через страхових посередників залежно від можливих надзвичайних ситуацій на об'єктах страхового захисту та ціни страхової послуги.

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1.

Тема 1. Базові поняття та основні елементи системи взаємовідносин між страхувальником і страховиком.

Тема 1.1. Сутність, принципи і роль страхування

Необхідність страхового захисту як важливого засобу економічної безпеки суб'єктів господарювання та життєдіяльності людей на випадок шкоди, зумовленої ризиковими обставинами. Страхові фонди як матеріальна основа страхового захисту. Форми організації фондів страхового захисту. Самострахування, його джерела й межі доцільного застосування. Виникнення та етапи розвитку страхування. Сутність страхування. Місце страхування в системі економічних категорій. Функції страхування. Сфери застосування страхування. Принципи страхування. Роль страхування в активізації бізнесу, економії коштів, які резервують на покриття можливих втрат від непередбачених обставин, та в ефективнішого формування й використання фондів соціального призначення, збільшенні обсягів інвестицій.

Тема 1.2. Класифікація страхування

Поняття класифікації, її наукове і практичне значення. Ознаки класифікації, історичні, економічні, юридичні. Класифікація за об'єктами страхування. Галузі страхування: майнове, страхування відповідальності, особисте страхування. Види страхування. Класифікація за родом небезпеки.

Класифікація за формами проведення. Обов'язкове страхування. Добровільне страхування. Класифікація за статусом страхувальника. Страхування юридичних осіб усіх форм власності. Страхування громадян.

Тема 1.3. Страхіві ризики та їх оцінювання

Поняття ризику. Основні характеристики ризику. Рівень ризику. Частота ризику й розмір шкоди. Управління ризиком. Роль ризик-менеджменту у виявленні, розпізнаванні, ідентифікації та визначенні методів впливу на ризик. Виключення ризику. Активне й пасивне запобігання ризику. Суб'єктивні й об'єктивні ризики. Матеріальні й нематеріальні ризики. Чисті й спекулятивні ризики. Фундаментальні й часткові ризики. Визначення страхового ризику. Ознаки страхового ризику. Специфіка ризиків у страхуванні майна, відповідальності в особистому страхуванні. Оцінка ризику й визначення доцільності його страхування. Критерії визначення ціни страхування. Структура й основи розрахунку страхових тарифів.

МОДУЛЬ 2.

Тема 2. Страховий ринок, його державне регулювання, основні види страхування.

Тема 2.1. Страховий ринок

Поняття страхового ринку, суб'єкти страхового ринку. Страхові послуги як об'єкти взаємовідносин страховиків і страхувальників. Роль посередників: страхових агентів і брокерів. Перспективи розвитку страхового ринку України. Сутність і завдання маркетингу в страхуванні. План маркетингу. Інформаційне забезпечення маркетингових досліджень. Реалізація страхових послуг. Страхові договори, порядок їх підготовки й укладання. Права й обов'язки сторін. Контроль за виконанням договорів.

Тема 2.2. Страхова організація

Страхова індустрія як частина сфери послуг. Її організаційні форми. Порядок створення, функціонування і ліквідації страхових компаній. Товариства взаємного страхування. Спеціалізація страховиків. Умови залучення іноземних інвесторів до створення страхових організацій. Ресурси страховика: фінансові, матеріальні, трудові, інформаційні. Структура страхових компаній. Центральний офіс. Філіали й представництва. Управління страховою компанією. Страхові об'єднання.

Тема 2.3. Державне регулювання страхової діяльності

Необхідність і значення державного регулювання страховою діяльністю. Шляхи наближення законодавчої і нормативної бази страхування до міжнародних стандартів. Органи нагляду за страховою діяльністю та їх функції. Реєстрація і ліцензування страховиків. Контроль за діяльністю страховиків.

Тема 2.4. Особисте страхування

Страхування життя і його основні види. Змішане страхування життя. Довічне страхування. Страхування до одруження. Страхування пенсій (ренти). Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Страхування від нещасних випадків на транспорті, військовослужбовців і працівників ризикових професій. Добровільне індивідуальне й колективне страхування від нещасних випадків. Медичне страхування. Суб'єкти й об'єкти страхування. Умови обов'язкового медичного страхування. Добровільне медичне страхування.

Тема 2.5. Майнове страхування

Страхування майна юридичних осіб: об'єкти й суб'єкти страхування, страхові події, порядок укладання договорів, умови відшкодування збитків. Особливості страхування сільськогосподарських підприємств: страхування врожаю сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень, страхування тварин, страхування будівель та іншого майна. Страхування технічних ризиків. Страхування транспортних засобів: автомобільного та іншого наземного, морського, авіаційного транспорту. Страхування вантажів. Страхування майна громадян: будівель і споруд, тварин, домашнього та іншого майна.

Тема 2.6. Страхування відповідальності

Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Моторне (транспортне) страхове бюро і його функції. Міжнародна система «Зелена картка». Страхування відповідальності власників інших видів транспорту. Страхування відповідальності роботодавців. Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції. Страхування відповідальності за забруднення довкілля.

Тема 2.7. Перестраховання і співстраховання

Необхідність і сутність перестраховання, стан і перспективи його розвитку, суб'єкти перестраховання. Ринки перестраховання. Вимоги до перестраховання ризиків нерезидентів. Методи перестраховання. Факультативне перестраховання. Облігаторне перестраховання. Порівняльний аналіз методів перестраховання. Форми проведення перестрахових операцій. Пропорційне перестраховання. Квотні та ексцендентні договори пропорційного перестраховання, їх характеристика, переваги та недоліки. Непропорційне перестраховання: на базі ексценденту збитку, на базі ексценденту збитковості. Співстраховання і механізм його застосування.

Тема 2.8. Доходи, витрати і прибуток страховика

Склад доходів страховика. Доходи від страхової діяльності. Зароблені страхові премії, порядок їх визначення. Доходи від інвестування

тимчасово вільних коштів. Витрати страховика: їх склад і економічний зміст. Собівартість страхової послуги. Виплата страхових сум і страхового відшкодування. Витрати на утримання страхової компанії. Прибуток страховика. Визначення прибутку від страхової діяльності. Розподіл прибутку. Оподаткування страховиків.

Тема 2.9. Фінансова надійність страхової компанії

Поняття фінансової надійності страховика і значення останньої. Формування збалансованого страхового портфеля. Вибір ризиків. Тарифна політика. Перестраховування як метод забезпечення фінансової надійності. Фінансові методи забезпечення надійності страхових компаній. Платоспроможність страховика, умови її забезпечення. Власні кошти страховика. Технічні резерви, їх склад. Показники платоспроможності. Порядок їх обчислення.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять (очна (денна, вечірня) форма):

Назви модулів та тем	Кількість годин						
	усього	у тому числі					
		лекції	семінарські заняття	практичні заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	Поточний контроль
2- й семестр							
Модуль 1							
Тема 1.1. Сутність, принципи і роль страхування	8	2		2		4	
Тема 1.2. Класифікація страхування	8	2		2		4	
Тема 1.3 Страхові ризики та їх оцінювання	8	2		2		4	
Разом за модулем 1	24	6		6		12	
2- й семестр							
Модуль 2							
Тема 2.1	8	2		2		4	

Страховий ринок							
Тема 2.2 Страхова організація	8	2		2		4	
Тема 2.3 Державне регулювання страхової діяльності	6	2		2		2	
Тема 2.4 Особисте страхування	8	2		2		4	
Тема 2.5 Майнове страхування	8	2		2		4	
Тема 2.6 Страхування відповідальності	8	2		2		4	
Тема 2.7 Перестраховання і співстрахування	4					4	
Тема 2.8. Доходи, витрати і прибуток страховика	8	2		2		4	
Тема 2.9. Фінансова надійність страхової компанії	8	0		4		4	
Разом за	66	14		18		34	

модулем 2							
Разом	90	20		24		46	

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять (заочна (дистанційна) форма):

Назви модулів та тем	Кількість годин						
	усього	у тому числі					
		лекції	семінарські заняття	практичні заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	Поточний контроль
2- й семестр							
Модуль 1							
Тема 1.1. Сутність, принципи і роль страхування	8	2				6	
Тема 1.2. Класифікація страхування	8					8	
Тема 1.3 Страхові ризики та їх оцінювання	8					8	
Разом за модулем 1	24	2				22	
2- й семестр							
Модуль 2							
Тема 2.1 Страховий ринок	6	2				4	
Тема 2.2 Страхова організація	8					8	
Тема 2.3 Державне регулювання страхової діяльності	6					6	
Тема	8					8	

2.4 Особисте страхування							
Тема 2.5 Майнове страхування	8					8	
Тема 2.6 Страхування відповідальності	6					6	
Тема 2.7 Перестраховання і співстрахування	4					4	
Тема 2.8. Доходи, витрати і прибуток страховика	8					8	
Тема 2.9. Фінансова надійність страхової компанії	12			2		10	
Разом за модулем 2	66	2		2		62	
Разом	90	4		2		84	

Теми семінарських занять (не передбачено робочою програмою)

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.1. Сутність, принципи і роль страхування	2
2	Тема 1.2. Класифікація страхування	2
3	Тема 1.3 Страхові ризики та їх оцінювання	2

4	Тема 2.1. Страховий ринок	2
5	Тема 2.2 Страхова організація	2
6	Тема 2.3 Державне регулювання страхової діяльності	2
7	Тема 2.4 Особисте страхування	2
8	Тема 2.5 Майнове страхування	2
9	Тема 2.6 Страхування відповідальності	2
10	Тема 2.8. Доходи, витрати і прибуток страховика	2
11	Тема 2.9. Фінансова надійність страхової компанії	4
	Разом	24

Теми лабораторних занять (не передбачено робочою програмою)

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.1. Сутність, принципи і роль страхування	4
2	Тема 1.2. Класифікація страхування	4
3	Тема 1.3 Страхові ризики та їх оцінювання	4
4	Тема 2.1. Страховий ринок	4
5	Тема 2.2 Страхова організація	4
6	Тема 2.3 Державне регулювання страхової діяльності	2
7	Тема 2.4 Особисте страхування	4
8	Тема 2.5 Майнове страхування	4
9	Тема 2.6 Страхування відповідальності	4
10	Тема 2.7 Перестрахування і співстрахування	4
11	Тема 2.8. Доходи, витрати і прибуток страховика	4
12	Тема 2.9. Фінансова надійність страхової компанії	4
	Разом	46

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань (за наявності)

У процесі вивчення дисципліни здобувачі виконують по одній контрольній роботі за кожен модуль.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється шляхом виконання письмової контрольної роботи. Для здобувачів вищої освіти очної (денної) та заочної форм навчання модульні контрольні роботи №1 та №2 виконуються у 1 семестрі.

Модульні контрольні роботи виконуються за методичними вказівками.

Написання модульної контрольної роботи, за погодженням із викладачем, може бути змінено на виконання індивідуальних завдань. Виконання індивідуальних завдань також може бути враховане під час поточного оцінювання знань здобувача вищої освіти, якщо воно не враховане замість модульної контрольної роботи.

Індивідуальне завдання оцінюється за критеріями оцінювання знань здобувачів вищої освіти за виконання модульної контрольної роботи.

Індивідуальні завдання можуть бути виконані у вигляді написання реферату, наукової статті, перекладу, підготовки результатів власних досліджень до виступу на конференції, підготовки роботи на Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт за проблематикою дисципліни.

Вимоги до оформлення реферату.

Об'єм реферату повинен складати 10-12 сторінок друкованого тексту на стандартних аркушах формату А-4(210×297). Мова реферату – українська. Робота друкується шрифтом Times New Roman, 14 кеглем; вирівнювання тексту – «За шириною»; міжрядковий інтервал «Полуторний» (1,5 Lines); абзацний відступ – 1,25 см; верхнє і нижнє поле – 2 см., лівє – 3 см, правє – 2 см. У тексті обов'язково повинні бути посилання на джерела використаної літератури.

Реферат повинен містити титульний аркуш, зміст, вступ, основну частину (може містити кілька розділів), висновок, список використаних джерел та, за необхідності, додатки.

Графічні матеріали (рисунок, схеми, , графіки, фото тощо) розміщуються по центру (без абзацного відступу) знизу рисунка, позначаються «Рис.» (наприклад Рис.1 (у вступі), Рис 2.2 – 2 рисунок у другому розділі) та нумеруються арабськими цифрами відповідно до розділу та порядкового номеру графічного матеріалу у розділі (наприклад Рис.1 (у вступі), Рис 2.2 – 2 рисунок у другому розділі). Таблиці позначаються «Табл.» та нумеруються арабськими цифрами відповідно до розділу та порядкового номеру таблиці у розділі. Заголовки таблиць розміщуються зверху (наприклад Табл.1 (у вступі), Табл. 2.2 – 2 таблиця у другому розділі).

На усі рисунки та таблиці повинні бути посилання у тексті.

У вступі реферату повинна бути обґрунтована актуальність теми, мета та задачі реферату.

У основній частині, що може мати кілька розділів – висвітлюються основні питання. Може містити аналіз літературних джерел, що стосуються теми реферату. Теоретичні та практичні питання, які забезпечують розкриття мети реферату.

У висновках необхідно підбити підсумки проведеного аналізу за проблематикою реферату, теоретичні та практичні рекомендації, що впливають з проведеного аналізу. Висновок – це логічно поданий стислий зміст результатів виконаної роботи.

У додатках (за необхідності) наводяться додаткові матеріали, що дозволяють розкрити тему реферату .– словник базових та основних понять (глосарій)*;

У списку використаних джерел наводяться посилання на опрацьовану літературу. Список використаних джерел повинен бути оформлений згідно ДСТУ 8302:2015.

За необхідності, реферат може містити словник термінів та

скорочень, що подається на окремому аркуші.

Вимоги до наукової статті.

Наукова стаття може бути врахована замість виконання модульної контрольної роботи тільки у тому випадку, якщо вона подана для публікації чи опубліковано у будь-якому науковому виданні та стосується тематики дисципліни. Вимоги до оформлення наукової статті – згідно із вимогами відповідного наукового видання.

Вимоги до підготовки результатів власних досліджень до виступу на конференції.

Результати власних досліджень до виступу на конференції можуть бути враховані замість виконання модульної контрольної роботи тільки у тому випадку, якщо вони подані для участі у роботі конференції чи за результатами роботи цієї конференції (тези) та стосуються тематики дисципліни. Вимоги до оформлення наукової статті результатів власних досліджень – згідно із вимогами відповідної конференції у вигляді презентації та(або) тез матеріалів роботи конференції.

Вимоги до перекладу.

Переклад може бути врахований замість виконання модульної контрольної роботи тільки у тому випадку, якщо текст перекладу стосується тематики дисципліни.

Переклад оформляється у вигляді реферату. Вимоги до перекладу такі як для вимог оформлення реферату, з тією різницею, що переклад має містити титульний аркуш, 2 розділи основної частини (1 розділ – оригінальний текст, 2 розділ – переклад), глосарій (словник термінів та скорочень) та літературу – посилання на оригінальний текст.

Для перекладу, за узгодженням із викладачем, можуть бути використані: монографії, автореферати, дисертації та анотації, наукові статті, кваліфікаційні роботи, реферати, навчальні та наукові посібники, науково-технічні тексти.

Вимоги до роботи на Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт.

Робота на Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт може бути врахована замість виконання 4 модульних контрольних робіт тільки у тому випадку, якщо вона стосується тематики дисципліни.

Вимоги до оформлення студентських наукових робіт наведено за посиланням: <https://nuczu.edu.ua/ukr/nauka/vseukrainskyi-konkurs-studentskykh-naukovykh-robit>.

За виконання індивідуального завдання нараховується до 10 балів.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчальні заняття за видами, виконання індивідуальних завдань (якщо є), консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є виконання модульних контрольних робіт та складання диференційного заліку.

Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою.

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті методом опитування, письмового та усного контролю.

Підсумковий контроль проводиться у формі: диференційного заліку

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни (очна (денна, вечірня) форма):

Види навчальних занять	Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять	
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	3	2	6
	практичні заняття	3	3	9
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)*	1	15	15
Разом за модуль 1			30	
Модуль 2	лекції	7	2	14
	практичні заняття	9	3	27
	за результатами виконання контрольних (модульних)	1	15	15

	робіт (модульний контроль)*			
Разом за модуль 2				56
Разом за поточний контроль				86
II. Індивідуальні завдання (науково-дослідне)				10
III. Підсумковий контроль(екзамен, диференційний залік)				4
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни (заочна (дистанційна) форма):

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	1	8	8
	практичні заняття			
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)*	1	32	32
Разом за модуль 1				40
Модуль 2	лекції	1	8	8
	практичні заняття	1	10	10
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)*	1	32	32
Разом за модуль 2				50
Разом за поточний контроль				90
II. Індивідуальні завдання (науково-дослідне)				10
III. Підсумковий контроль(екзамен, диференційний залік)				
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на лекції:

Активність здобувачів вищої освіти на лекційних заняттях оцінюється 0-2 балами:

- 2 бали – активність на лекції, ведення конспекту;
- 1 бал – відвідування лекції;
- 0 балів – відсутність на лекції, відсутність конспекту лекції.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті:

Активність здобувачів вищої освіти на практичних заняттях оцінюється 3 балами:

- 3 бали – за знання теми заняття, наявність конспекту, виконання у повному обсязі завдання;
- 2 бали - за знання теми заняття, наявність конспекту, завдання виконано не в повному обсязі;
- 1 бал – низький рівень знань за темою заняття, відсутність конспекту лекції та виконаного завдання;
- 0 балів – відсутність на практичному занятті, відсутність конспекту лекції та виконаного завдання.

Заочна (дистанційна) форма навчання**Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на лекційному занятті:**

Активність здобувачів вищої освіти на лекційних заняттях оцінюється 8 балами:

- 8-6 балів – активність, ініціатива, участь у дискусії на лекції, ведення конспекту;
- 5-3 бали – відвідування лекції; ведення конспекту;
- 2-1 бал – відвідування лекції; відсутність активності та участі в дискусії;
- 0 балів - відсутність на лекції, відсутність конспекту лекції.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті:

Активність здобувачів вищої освіти на практичному занятті оцінюється 10 балами:

- 10-8 балів – за знання теми заняття, наявність конспекту, виконання у повному обсязі завдання;
- 7-5 балів - за знання теми заняття, наявність конспекту, завдання виконано не в повному обсязі;
- 4-1 бал – низький рівень знань за темою заняття, відсутність конспекту лекції та виконаного завдання;
- 0 балів – відсутність на практичному занятті, відсутність конспекту лекції та виконаного завдання.

Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання модульної контрольної роботи (очна форма навчання):

Модульна контрольна робота. Загальний бал за контрольну роботу становить 15 балів:

13-15 балів – контрольна робота виконана самостійно та вірно у повному обсязі з дотриманням всіх вимог згідно методичних рекомендацій. Робота містить чітко поставлене завдання, відповідає варіанту, розрахунки при розв’язанні задач виконані вірно з поясненням до формул, вказані одиниці вимірювання, посилання на літературні джерела, формули, таблиці, рисунки мають нумерацію згідно вимог, наведено список використаних літературних джерел. Робота має висновки. Відслідковується вміння застосовувати теоретичні положення під час розв’язання практичних задач.

9-12 балів - контрольна робота виконана за варіантом самостійно та вірно у повному обсязі з дотриманням всіх вимог згідно методичних рекомендацій. Робота містить чітко поставлене завдання. Розрахунки наведені з поясненням до формул, але допускаються помилки в одиницях вимірювання, посиланнях на літературні джерела, в нумерації формул, таблиць, рисунків. Відслідковується вміння застосовувати теоретичні положення під час розв’язання практичних задач.

6-8 балів – контрольна робота виконана за варіантом самостійно та вірно у повному обсязі з дотриманням всіх вимог згідно методичних рекомендацій. Робота містить чітко поставлене завдання. При розв’язанні задач допущені несуттєві помилки, допускаються помилки в одиницях вимірювання, посиланнях на літературні джерела, в нумерації формул, таблиць, рисунків. Відсутні висновки в роботі. Здобувач частково застосовує теоретичні положення під час розв’язання практичних задач.

5 балів – контрольна робота виконана за варіантом самостійно у повному обсязі. У роботі відсутні вихідні дані. Допущені суттєві помилки та неточності в розрахунках, допускаються помилки в одиницях вимірювання, посиланнях на літературні джерела, в нумерації формул, таблиць, рисунків. Відсутні висновки роботи. Не в повній мірі застосовуються теоретичні положення під час розв’язання практичних задач.

4 бали - контрольна робота виконана за варіантом самостійно не в повному обсязі. Допущені суттєві помилки та неточності в розрахунках, допускаються помилки в одиницях вимірювання, посиланнях на літературні джерела, в нумерації формул, таблиць, рисунків. Не в повній мірі застосовуються теоретичні положення під час розв’язання практичних задач. Відсутні вихідні дані та висновки роботи.

3-2 бали - контрольна робота виконана за варіантом не в повному обсязі. У роботі відсутні вихідні дані, висновки, перелік використаних джерел, відсутня нумерація формул, таблиць, рисунків. Відсутнє

теоретичне обґрунтування виконаних розрахунків.

1-0 бал (незадовільна кількість балів) – контрольна робота виконана не за варіантом. У роботі відсутні вихідні дані, висновки, повністю не дотримані вимоги до виконання роботи згідно методичних рекомендацій, робота виконана не в повному обсязі, робота має велику кількість істотних помилок. З роботи видно не розуміння сутності поставлених завдань.

Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання модульної контрольної роботи (заочна форма навчання):

Загальний бал за контрольну роботу становить 32 бали:

32-30 балів – контрольна робота виконана самостійно та вірно у повному обсязі з дотриманням всіх вимог згідно методичних рекомендацій. Робота містить чітко поставлене завдання, відповідає варіанту, розрахунки при розв'язанні задач виконані вірно з поясненням до формул, вказані одиниці вимірювання, посилання на літературні джерела, формули, таблиці, рисунки мають нумерацію згідно вимог, наведено список використаних літературних джерел. Робота має висновки. Відслідковується вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.

29-25 балів - контрольна робота виконана за варіантом самостійно та вірно у повному обсязі з дотриманням всіх вимог згідно методичних рекомендацій. Робота містить чітко поставлене завдання. Розрахунки наведені з поясненням до формул, але допускаються помилки в одиницях вимірювання, посиланнях на літературні джерела, в нумерації формул, таблиць, рисунків. Відслідковується вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.

24-18 балів – контрольна робота виконана за варіантом самостійно та вірно у повному обсязі з дотриманням всіх вимог згідно методичних рекомендацій. Робота містить чітко поставлене завдання. При розв'язанні задач допущені несуттєві помилки, допускаються помилки в одиницях вимірювання, посиланнях на літературні джерела, в нумерації формул, таблиць, рисунків. Відсутні висновки в роботі. Здобувач частково застосовує теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.

17-11 балів – контрольна робота виконана за варіантом самостійно у повному обсязі. У роботі відсутні вихідні дані. Допущені суттєві помилки та неточності в розрахунках, допускаються помилки в одиницях вимірювання, посиланнях на літературні джерела, в нумерації формул, таблиць, рисунків. Відсутні висновки роботи. Не в повній мірі застосовуються теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.

10-8 балів - контрольна робота виконана за варіантом самостійно не в повному обсязі. Допущені суттєві помилки та неточності в розрахунках, допускаються помилки в одиницях вимірювання, посиланнях на літературні джерела, в нумерації формул, таблиць, рисунків. Не в повній мірі

застосовуються теоретичні положення під час розв'язання практичних задач. Відсутні вихідні дані та висновки роботи.

7-5 балів - контрольна робота виконана за варіантом не в повному обсязі. У роботі відсутні вихідні дані, висновки, перелік використаних джерел, відсутня нумерація формул, таблиць, рисунків. Відсутнє теоретичне обґрунтування виконаних розрахунків.

4-0 балів (незадовільна кількість балів) – контрольна робота виконана не за варіантом. У роботі відсутні вихідні дані, висновки, повністю не дотримані вимоги до виконання роботи згідно методичних рекомендацій, робота виконана не в повному обсязі, робота має велику кількість істотних помилок. З роботи видно не розуміння сутності поставлених завдань.

Підсумковий контроль

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі диференційованого заліку у 2-му семестрі.

Критерії оцінювання знань здобувачів на диференційованому заліку:

4-0 балів – за своєчасне відпрацювання лекційних та практичних занять, своєчасне написання контрольної-модульної роботи.

Перелік теоретичних питань для підготовки до диференційованого заліку:

1. Поняття страхового ринку, суб'єкти страхового ринку.
2. Страхові послуги як об'єкти взаємовідносин страховиків і страхувальників. Роль посередників: страхових агентів і брокерів.
3. Сутність і завдання маркетингу в страхуванні. План маркетингу. Інформаційне забезпечення маркетингових досліджень.
4. Страхові договори, порядок їх підготовки й укладання. Права й обов'язки сторін. Контроль за виконанням договорів.
5. Страхова індустрія як частина сфери послуг. Її організаційні форми.
6. Порядок створення, функціонування і ліквідації страхових компаній. Товариства взаємного страхування.
7. Спеціалізація страховиків. Умови залучення іноземних інвесторів до створення страхових організацій.
8. Ресурси страховика: фінансові, матеріальні, трудові, інформаційні. Структура страхових компаній.
9. Управління страховою компанією. Страхові об'єднання.
10. Органи нагляду за страховою діяльністю та їх функції. Реєстрація і ліцензування страховиків. Контроль за діяльністю страховиків.
11. Страхування життя і його основні види. Змішане страхування життя. Довічне страхування. Страхування до одруження. Страхування пенсій (ренти). Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань.

12. Медичне страхування. Суб'єкти й об'єкти страхування. Умови обов'язкового медичного страхування. Добровільне медичне страхування.
13. Страхування майна юридичних осіб: об'єкти й суб'єкти страхування, страхові події, порядок укладання договорів, умови відшкодування збитків.
14. Особливості страхування сільськогосподарських підприємств: страхування врожаю сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень, страхування тварин, страхування будівель та іншого майна.
15. Страхування технічних ризиків. Страхування транспортних засобів: автомобільного та іншого наземного, морського, авіаційного транспорту. Страхування вантажів.
16. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Моторне (транспортне) страхове бюро і його функції. Міжнародна система «Зелена картка». Страхування відповідальності власників інших видів транспорту.
17. Страхування відповідальності роботодавців. Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції.
18. Необхідність і сутність перестраховання, стан і перспективи його розвитку, суб'єкти перестраховання. Ринки перестраховання. Вимоги до перестраховання ризиків нерезидентів. Методи перестраховання.
19. Форми проведення перестрахових операцій. Пропорційне перестраховання.
20. Квотні та ексцендентні договори пропорційного перестраховання, їх характеристика, переваги та недоліки.
21. Співстрахування і механізм його застосування.
22. Склад доходів страховика. Доходи від страхової діяльності. Зароблені страхові премії, порядок їх визначення.
23. Витрати страховика: їх склад і економічний зміст. Собівартість страхової послуги.
24. Виплата страхових сум і страхового відшкодування. Витрати на утримання страхової компанії.
25. Прибуток страховика. Визначення прибутку від страхової діяльності. Розподіл прибутку.
26. Оподаткування страховиків.
27. Поняття фінансової надійності страховика і значення останньої. Формування збалансованого страхового портфеля.
28. Вибір ризиків. Тарифна політика.
29. Фінансові методи забезпечення надійності страхових компаній. Платоспроможність страховика, умови її забезпечення.
30. Власні кошти страховика. Технічні резерви, їх склад. Показники платоспроможності.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти, викладачі, адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу у НУЦЗУ, Кодексу про академічну доброчесність НУЦЗУ, Положення про систему забезпечення Національним університетом цивільного захисту України якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (системи внутрішнього забезпечення якості).
2. Активна участь здобувача в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.
3. Сумлінне дотримання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).
4. Користування мобільними пристроями під час заняття дозволяється тільки з дозволу викладача з навчальною метою.
5. Здобувач вищої освіти дотримується політики доброчесності під час виконання самостійної або індивідуальної роботи, не допускаючи антиплагіату.
6. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

Література

1. Освітньо-професійна програма «Аудит пожежної та техногенної безпеки» за спеціальністю 261 «Пожежна безпека» підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 «Цивільна безпека». (https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/osvitnya_diyalnosti/osvitni_programi/2022/261_aptb_bak.pdf)
2. Кодекс цивільного захисту України. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>).
3. Закон України «Про страхування». (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>).
4. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про страхування»». (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/357-16#Text>).
5. Закон України «Про фінансові послуги і державне регулювання ринків фінансових послуг». (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>).
6. Вовчак О.Д. Страхування: Навч. посіб. – Л.: Новий Світ-2000, 2004. – 480 с. (<https://finance.mnau.edu.ua/files/dystsypliny/strahuvannya/2004-vovchak-strahuvannya.pdf>).
7. Страхування: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2008. – 1019 с. (https://shron1.chtyvo.org.ua/Bazylevych_Viktor/Strakhuvannia.pdf).

8. Страхування: Підручник / Кер. авт. кол. і наук. ред. С. С. Осадець. – К.: КНЕУ, 2002.–599с. (<https://finance.mnau.edu.ua/files/dystsypliny/strahuvannya/2002-osadec-strahuvannya.pdf>).

9. Страхові відносини: курс лекцій. Для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 261 «Пожежна безпека» спеціалізації «Аудит пожежної та техногенної безпеки» денної та заочної форми навчання (освітній ступінь «бакалавр»). Укладачі: Катунін А.М., Григоренко О.М., Гарбуз С.В., Григоренко Н.В.–Х.:НУЦЗУ,2018.–137с. (http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/3740/Kurs_lekcij_SV.pdf)

Інформаційні ресурси

1. Портал «Страхування сьогодні». – Режим доступу <https://www.insur-info.ru/>

(підпис)

Розробник(и):

Сергій ВАВРЕНЮК

(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)